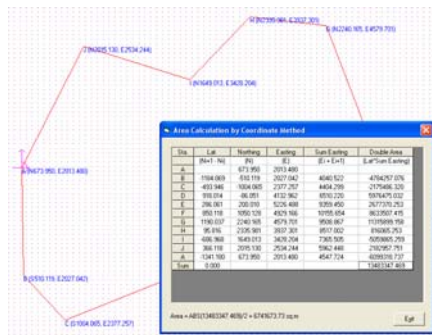

คู่มือปฏิบัติงาน การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

คำนำ

การจัดทำคู่มือปฏิบัติการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินฉบับนี้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดทำขึ้น วัตถุประสงค์ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดใช้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดินได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามกระบวนการที่กำหนด อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อมูลการเปลี่ยนมือเชิงสถิติที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป สามารถอ้างอิงนำไปปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในสังคมปัจจุบัน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้จัดทำต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. กรอบแนวคิดการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินฯ	๓
๔. แผนงาน ๓ ปี การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินที่จัดแล้ว)	๔
๕. แผนปฏิบัติการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	๔
๖. ตารางสรุปการบริหารจัดการงบประมาณการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ	๔
๗. ขั้นตอนการดำเนินงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการดำเนินงาน ตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ	๕
๘. ภาคผนวก	๑๐
๘.๑ แบบตรวจสอบ ๑	
๘.๒ แบบตรวจสอบ ๒	
๘.๓ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.	
๘.๔ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐	

คู่มือการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ถูกตราขึ้น เมื่อครั้งที่เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรม เสียเปรียบจากระบบการเช่าที่ดินและการจำหน่ายผลิตผล เนื่องจากต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินและกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน เสียค่าเช่าในอัตราที่สูงเกินควร ที่ดินขาดการบำรุงรักษา ส่งผลให้อัตราผลผลิตอยู่ในระดับต่ำ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วนที่สุดด้วยการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งปัจจุบันสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินรัฐและเอกชน โดยอนุญาตให้เกษตรกรเช่าทำประโยชน์และมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ ให้แก่เกษตรกรแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๒.๗ ล้านราย ๓.๕ ล้านแปลง ๓๕.๕๑ ล้านไร่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ๗๒ จังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘) โดยเกษตรกรที่ได้รับสิทธิอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ หรืออยู่ระหว่างการเช่า หรือเช่าซื้อ เกษตรกรจะต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ส.ป.ก.จึงได้กำหนดให้มีการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมาโดยตลอด แต่จะให้ความสำคัญของการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ

ระยะแรก การติดตามการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลง เพื่อเร่งรัดให้เกษตรกรได้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดให้ เพราะเป็นการจัดที่ดินเอกชนที่ ส.ป.ก.ได้จัดซื้อมา หรือที่ดินของรัฐที่เป็นแปลงว่าง มีรูปแบบการบุผิบบ้างแปลง โดยจัดให้กับเกษตรกรรับจ้างที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร หรือเป็นผู้เช่าที่ดินอยู่เดิม

ระยะที่สอง ส.ป.ก.ได้รับมอบที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก การจัดที่ดินเปลี่ยนเป็นการรับรองสิทธิให้กับเกษตรกรผู้ถือครองและทำประโยชน์เดิม การติดตามการใช้ประโยชน์ในที่ดินจึงไม่ทั่วถึง ส.ป.ก.ได้กำหนดแผนรายปีในแต่ละจังหวัดไม่มากนัก เพื่อกระจายทุกพื้นที่ และได้ให้ความสำคัญน้อยลง

ระยะที่สาม การติดตามการใช้ประโยชน์เป็นการสอบถามถึงด้านเศรษฐกิจ ความต้องการ และปัญหาของเกษตรกร เพื่อนำมาวางแผนการพัฒนาเกษตรกรรายพื้นที่ นโยบายในช่วงนี้ได้เน้นการพัฒนาเกษตรกรเป็นหลัก ผลของการติดตามการใช้ประโยชน์ไม่ได้นำข้อมูลการกระทำผิดระเบียบมาดำเนินการอย่างจริงจัง

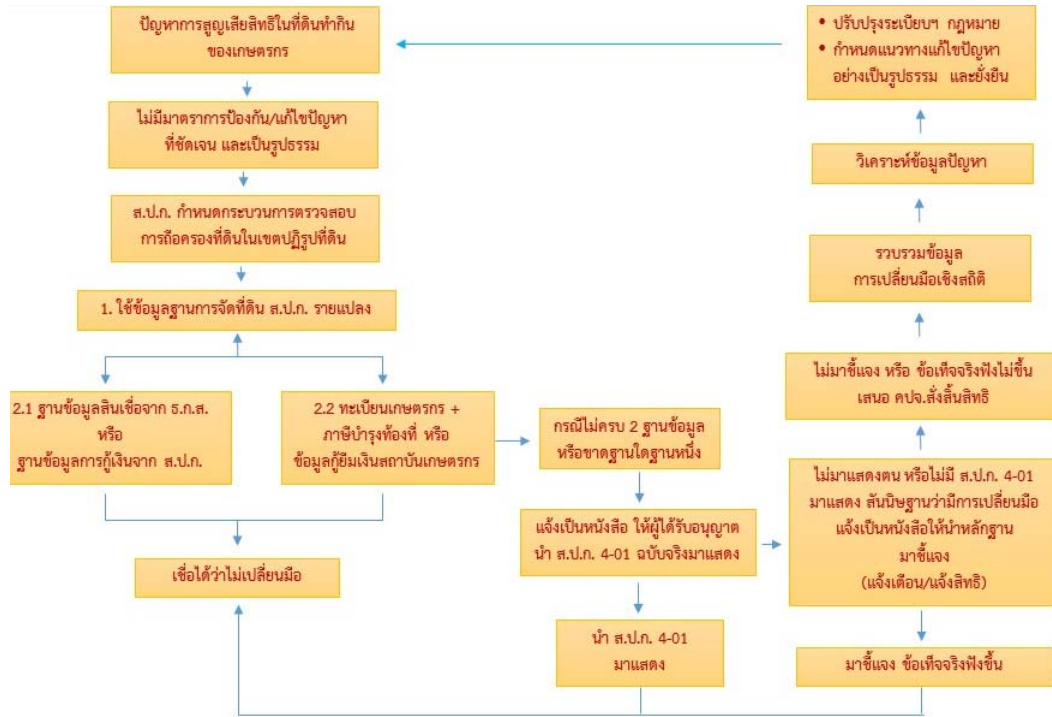
ในสังคมปัจจุบันมักกล่าวว่า ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีการซื้อขายเปลี่ยนมือ หรือเกษตรกรกระทำผิดระเบียบกันมาก แต่ ส.ป.ก.ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนที่จะตอบสังคมได้ว่า แท้จริงนั้นเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินกระทำผิดระเบียบจำนวนเท่าไร ซึ่ง ส.ป.ก.จำเป็นต้องสร้างมาตรฐานในการดำเนินงานอย่างเป็นทางการและสามารถตรวจสอบได้ ประกอบกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ให้ ส.ป.ก.ตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทุกมิติ ติดตามแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในประเด็นการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินผิดประเภท และผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีใช้เกษตรกร โดยให้ดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินทั่วประเทศ พร้อมนำเสนอแนวทางการจัดการ เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้อง ภายใต้นโยบายของคณะรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในด้านที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ความว่า “รัฐบาลจะเร่งแก้ไขปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกร และการป้องกันการเปลี่ยนมือ วันนี้อยู่ที่ดิน ส.ป.ก.เปลี่ยนไปเท่าไร ให้ไปตรวจสอบ ใครเป็นเจ้าของที่ดินที่มอบให้แล้วไปขายต่อไม่ได้ เพราะฉะนั้นกระทรวงที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบไปดำเนินการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในมือของผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกร”

ดังนั้น ส.ป.ก.จึงได้กำหนดให้มีโครงการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด และดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทำประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างเป็นระบบให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งสามารถคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมให้อยู่ในมือของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

คู่มือฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินที่จัดแล้ว) ได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งหวังการสร้างมาตรฐานการดำเนินงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อเท็จจริงการเปลี่ยนมือของเกษตรกรที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป พร้อมทั้งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรอย่างเป็นทางการและยั่งยืน

๓. กรอบแนวคิดการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการครองชีพนั้น ถือเป็นภารกิจหลักและเป็นภารกิจสำคัญของ ส.ป.ก. ซึ่งนอกจากภารกิจดังกล่าวแล้ว การกำหนดแนวทาง มาตรการการป้องกันไม่ให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินสูญเสียสิทธิในที่ดินทำกินเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ ส.ป.ก. ต้องให้ความสำคัญ

ที่ผ่านมาในการป้องกันปัญหาดังกล่าว ส.ป.ก. ได้กำหนดให้มีการตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ เพื่อตรวจสอบการทำผิดระเบียบและกฎหมายของผู้ได้รับการจัดที่ดินมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. ได้มีการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบ การถือครองที่ดินฯ โดยอาศัยวิธีการนำข้อมูลฐานการจัดการที่ดินของ ส.ป.ก. เปรียบเทียบกับฐานข้อมูลของ หน่วยงานภายนอกที่มีความน่าเชื่อถือ เช่นฐานข้อมูลสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือฐานข้อมูลการกู้เงิน ส.ป.ก. ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ฐานข้อมูลภาษีบำรุงท้องที่ ฐานข้อมูลการกู้ยืมเงินสถาบันเกษตรกร ตามกระบวนการที่กำหนด หรือวิธีการนัดหมายเกษตรกรมาให้ ข้อเท็จจริงกับเจ้าหน้าที่พร้อมนำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับจริงมาแสดงเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่ายังไม่มี การเปลี่ยนมือแต่อย่างใด (กรณีไม่สามารถสืบค้นฐานข้อมูลมาเปรียบเทียบได้) ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการเปลี่ยนมือที่ แท้จริงอันจะนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบการอย่างจริงจัง พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนมือ เชิงสถิตินำมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการสูญเสียสิทธิในที่ดินของเกษตรกรอย่างเป็น รูปธรรมและยั่งยืน

๔. แผนงาน ๓ ปี การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินที่จัดแล้ว)

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดแผนการตรวจสอบ ๙.๖๗ ล้านไร่

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดแผนการตรวจสอบ ๑๒.๘๒ ล้านไร่

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดแผนการตรวจสอบ ๑๒.๘๒ ล้านไร่

รวม

๓๕.๓๒ ล้านไร่

๕. แผนปฏิบัติการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

กิจกรรม	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ตรวจสอบเปรียบเทียบฐานข้อมูล และปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน (ส.ป.ก.ส่วนกลาง)	ผลการดำเนินงาน ร้อยละ 40											
2. ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบเปรียบเทียบฐานข้อมูลเพิ่มเติม				ผลการดำเนินงาน ร้อยละ 60								
3. ส.ป.ก.จังหวัด นัดหมายเกษตรกร มาให้ข้อเท็จจริง							ผลการดำเนินงาน ร้อยละ 85					
4. ส.ป.ก.จังหวัด แจงเตือน/แจ้งสิทธิ พร้อมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม								ผลการดำเนินงาน ร้อยละ 100				
5. นำเสนอ คปจ. สั่งลั่นสิทธิ และสรุปผลการดำเนินงานรายงาน ส.ป.ก.											←→	

๖. ตารางสรุปการบริหารจัดการงบประมาณการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

รายละเอียด	ร้อยละงบประมาณ แต่ละกิจกรรม
รวม	๑๐๐
๑. การจัดทำแบบตรวจสอบ และการดำเนินการเปรียบเทียบฐานข้อมูล	๒๐
๒. จัดทำหนังสือ และดำเนินการตามหนังสือนัดหมาย	๒๕
๓. จัดทำหนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ และดำเนินการตามหนังสือแจ้งเตือนแจ้งสิทธิ	๒๕
๔. ตรวจสอบข้อเท็จจริงรายงานแปลงเพิ่มเติม	๑๕
๕. จัดทำเอกสารนำเสนอ คปจ.	๕
๖. บริหารจัดการ	๑๐

หมายเหตุ หลักการคำนวณงบประมาณในแต่ละกิจกรรมใช้การเปรียบเทียบปริมาณงานกับงบประมาณการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม เทียบอัตราส่วนเป็นร้อยละ (หากเห็นว่ากรอบการจัดสรรงบประมาณที่กำหนดไม่เหมาะสม ส.ป.ก.จังหวัด สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้ตามที่เห็นสมควร)

๗. ขั้นตอนการดำเนินงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

แผนภาพที่ ๑ แสดงกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

กลุ่มยุทธศาสตร์ หรือกลุ่มงานตามที่มีมอบหมาย	กลุ่มกฎหมาย
<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำเอกสารแบบตรวจสอบ 1 2. บันทึกข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. 3. ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของหน่วยงานภายนอก พร้อมบันทึกผล 4. จัดทำหนังสือนัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือคู่สมรสมาให้ข้อมูลพร้อมนำ ส.ป.ก. 4-01 ฉบับจริงมาแสดง และบันทึกผล 5. บันทึกผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง และข้าราชการผู้รับผิดชอบลงนามรับรอง 6. นำไปให้ผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรอง 7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบตรวจสอบ 1 และรายงานผลในระบบ PARA * (กลุ่มงานตามที่มีมอบหมาย) 8. เก็บแบบตรวจสอบ 1 ใน ส.ป.ก. 4-06 (กลุ่มยุทธศาสตร์) 9. จัดทำเอกสารแบบตรวจสอบ 2 10. บันทึกข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดิน ส.ป.ก. ในแบบตรวจสอบ 2 11. ส่งมอบงานให้กลุ่มกฎหมาย (แบบตรวจสอบ 2) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มกฎหมายรับมอบงาน (แบบตรวจสอบ 2) 2. จัดทำหนังสือแจ้งสิทธิ/แจ้งเตือน ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และบันทึกผล 3. บันทึกความเห็นเจ้าหน้าที่ ข้าราชการผู้รับผิดชอบลงนามรับรอง 4. นำไปให้ผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรอง 5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบตรวจสอบ 2 และรายงานผลในระบบ PARA* (กลุ่มงานตามที่มีมอบหมาย) 6. จัดทำบัญชีรายชื่อ นำเสนอ คปจ.สั่งสิ้นสิทธิ 7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบตรวจสอบ 2 และรายงานผลในระบบ PARA* (กลุ่มงานตามที่มีมอบหมาย) 8. ส่งมอบงานแบบตรวจสอบ 2 ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ เก็บใน ส.ป.ก. 4-06 <p>* ทั้งนี้ หากตรวจสอบแล้ว แบบตรวจสอบไม่สมบูรณ์ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบฯ แก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนรายงานผลในระบบ PARA หากรายงานผล โดยไม่มีการแก้ไขให้สมบูรณ์ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรายงานผลในระบบ PARA</p>

แผนภาพที่ ๒ แสดงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน

เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบการถือที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรณีที่ดินที่จัดแล้ว) มีประสิทธิภาพ ส.ป.ก.ได้กำหนดกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พร้อมทั้ง แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มงาน สรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การตรวจสอบเปรียบเทียบฐานข้อมูล (กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย)

การดำเนินงานตรวจสอบเปรียบเทียบฐานข้อมูล กำหนดให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ เป็นกลุ่มงานหลักในการดำเนินงาน หรือหาก ส.ป.ก.จังหวัดใดเห็นว่ากลุ่มงานอื่นมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถมอบหมายงานได้ตามความเหมาะสม โดยในการปฏิบัติงานให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ จัดทำและบันทึกข้อมูลรายละเอียดจากฐาน ALRO LAND ในแบบตรวจสอบ ๑ (ข้อที่ ๑) จากนั้นให้ดำเนินการสืบค้นฐานข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาตรวจสอบเปรียบเทียบ จากที่มา ๒ แหล่ง คือ ข้อมูลที่ ส.ป.ก.ส่วนกลางตรวจสอบเปรียบเทียบแล้วส่งให้ ส.ป.ก.จังหวัด และข้อมูลที่ ส.ป.ก.จังหวัดสืบค้นจากฐานข้อมูลของหน่วยงานภายในจังหวัด เพื่อนำมาดำเนินการตามกระบวนการงาน ดังนี้

๑. กรณีตรวจสอบโดยใช้การเปรียบเทียบฐานข้อมูล ๒ ฐาน คือ การนำฐานข้อมูลการจัดที่ดิน หรือการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินจากฐานข้อมูลของ ส.ป.ก. เปรียบเทียบกับฐานข้อมูลการขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. หรือฐานข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หากตรวจสอบแล้ว พบว่า ฐานข้อมูลทั้ง ๒ ฐาน ตรงกันให้ถือว่าเกษตรกรรายนั้นไม่มีการเปลี่ยนสิทธิหรือโอนเปลี่ยนมือแต่อย่างใด

๒. กรณีตรวจสอบโดยใช้การเปรียบเทียบฐานข้อมูล ๓ ฐาน คือ การนำฐานข้อมูลการจัดที่ดิน หรือการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินจากฐานข้อมูลของ ส.ป.ก. เปรียบเทียบกับฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร หากตรวจสอบแล้ว พบว่า ฐานข้อมูลตรงกัน ให้สืบค้นฐานข้อมูลเปรียบเทียบเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลภาษีบำรุงท้องที่ หรือข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกลุ่มเกษตรกร หรือข้อมูลการกู้ยืมเงินจากสถาบันเกษตรกร หากตรวจสอบแล้ว พบว่า ฐานข้อมูลทั้ง ๓ ฐาน ตรงกันให้ถือว่าข้อมูลของเกษตรกรรายนั้นไม่มีการเปลี่ยนสิทธิหรือโอนเปลี่ยนมือแต่อย่างใด

ทั้งนี้ หากดำเนินการครบถ้วนตามกระบวนการแล้ว ไม่สามารถหาฐานข้อมูลมาตรวจสอบเปรียบเทียบได้ให้ดำเนินการในขั้นตอนที่ ๒ ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒ การนัดหมายให้เกษตรกรมาพบเจ้าหน้าที่เพื่อให้ข้อเท็จจริง พร้อมทั้ง นำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับจริงมาแสดง (กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย) ควรแจ้งให้

เกษตรกรได้ทราบว่า ส.ป.ก.ได้ตรวจสอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นเกษตรกรหรือไม่ แต่ไม่พบ จึงมีความจำเป็นต้องให้เกษตรกรนำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับจริงมาแสดง เพื่อยืนยันว่ายังไม่เปลี่ยนสิทธิที่ดิน

การดำเนินงานนัดหมายให้เกษตรกรมาพบเจ้าหน้าที่เพื่อให้ข้อเท็จจริง พร้อมทั้งนำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับจริงมาแสดง (กรณีที่ไม่สามารถหาฐานข้อมูลมาดำเนินการตรวจสอบเปรียบเทียบได้) กำหนดให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ เป็นกลุ่มงานหลักในการดำเนินงาน หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการจัดทำหนังสือนัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือคู่สมรสมาให้ข้อเท็จจริง (การนัดหมายขอให้ ส.ป.ก. จังหวัดจัดทำหลักฐานการนัดหมายให้ชัดเจนรัดกุม และสามารถนำมาใช้ประกอบการรายงานหรือดำเนินการตามระเบียบฯ ในภายหลัง) พร้อมให้นำ ส.ป.ก.๔-๐๑ ฉบับจริงมาแสดง หากผู้ได้รับการจัดที่ดินมาพบเจ้าหน้าที่โดยนำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ มาแสดง ให้ถือว่าไม่มีการเปลี่ยนมือ แต่หากผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่มา หรือมาแต่ไม่มี ส.ป.ก. ๔-๐๑ มาแสดง ให้สันนิษฐานว่ามีการเปลี่ยนมือ

หมายเหตุ ในกรณีที่ได้รับการจัดที่ดินมาพบเจ้าหน้าที่ พร้อมนำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ มาแสดง ให้เจ้าหน้าที่ผู้บันทึกถ้อยคำเก็บหลักฐานประกอบการให้ข้อเท็จจริง เช่น ถ่ายรูป ส.ป.ก. ๔-๐๑ หรือสำเนา ส.ป.ก. ๔-๐๑ (เจ้าหน้าที่และผู้ได้รับการจัดที่ดินลงนามรับรองสำเนา) พร้อมทั้งให้ผู้ได้รับการจัดที่ดินลงนามรับรองในแบบตรวจสอบ ๑

ขั้นตอนที่ ๓ การบันทึกผล การรายงานผลและการเก็บแบบตรวจสอบ ๑ (กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย)

เมื่อตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงเกษตรกรไม่มีการเปลี่ยนสิทธิหรือโอนเปลี่ยนมือ ตามขั้นตอนที่ ๑ หรือ ขั้นตอนที่ ๒ ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่รับผิดชอบบันทึกผลในแบบตรวจสอบ ๑ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบลงนามรับรอง แล้วนำแบบตรวจสอบ ๑ ไปให้ผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรองอีกครั้ง จึงจะสามารถรายงานผลการตรวจสอบต่อ ส.ป.ก.ในระบบ PARA ได้ และให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ นำแบบตรวจสอบ ๑ เก็บไว้ในแฟ้มเก็บเรื่องราวที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๖) หรือหากตรวจสอบปรากฏว่าข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ ข้างต้น ให้สันนิษฐานว่ามีการเปลี่ยนมือ โดยให้ดำเนินการในแบบตรวจสอบ ๒

ทั้งนี้ การรายงานผลในระบบ PARA ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการรายงานผลในระบบ PARA ตรวจสอบความถูกต้อง/สมบูรณ์ของแบบตรวจสอบ ๑ ก่อนรายงานผล หากรายงานผลในระบบ PARA โดยที่การบันทึกผลในแบบตรวจสอบ ๑ ไม่ครบถ้วน/สมบูรณ์ ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้รายงานผลในระบบ PARA

หมายเหตุ การบันทึกผล ได้แก่

๑. บันทึกผลตรวจสอบการเปรียบเทียบฐานข้อมูล ๒ ฐาน หรือ ๓ ฐาน

๒. บันทึกผลการนัดหมายเกษตรกรกรรนำ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับจริงมาแสดง

๓. บันทึกผลการตรวจสอบ (เปลี่ยนมือ/ไม่เปลี่ยนมือ/ดำเนินการสั่งคืนสิทธิ)

**ขั้นตอนที่ ๔ การจัดทำแบบตรวจสอบ ๒ และการส่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบ
(กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย และกลุ่มกฎหมาย)**

จากผลการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ พบข้อสันนิษฐานว่ามีการเปลี่ยนมือ ส.ป.ก. จึงกำหนดแบบตรวจสอบ ๒ ขึ้น เพื่อดำเนินการกับผู้ที่มีความเป็นไปได้ว่ามีการเปลี่ยนมือ โดยกำหนดให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายจัดทำแบบตรวจสอบ ๒ และบันทึกข้อมูลในข้อที่ ๑ ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อควบคุมงานแบบพร้อมแบบตรวจสอบ ๒ ส่งมอบงานให้กลุ่มกฎหมายเพื่อดำเนินการแจ้งสิทธิ/แจ้งเตือน ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ การดำเนินการภายหลังพบข้อสันนิษฐานว่ามีการเปลี่ยนมือ (กลุ่มกฎหมาย)

หลังจากที่กลุ่มกฎหมายรับมอบงานเรียบร้อยแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิแก่ผู้ได้รับการจัดที่ดินที่พบข้อสันนิษฐานว่ามีการเปลี่ยนมือ โดยให้ทำเป็นหนังสือลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่ได้ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของสำนักงานทะเบียนท้องถิ่น ให้มาแสดงข้อเท็จจริงเพื่อแสดงว่าผู้ได้รับอนุญาตยังทำประโยชน์ในที่ดินอยู่โดยมิได้นำที่ดินไปให้ผู้อื่นทำประโยชน์ และเมื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินมาให้ข้อเท็จจริงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินรายนั้นยังไม่ได้เปลี่ยนมือให้บันทึกผลในแบบตรวจ ๒ และลงนามรับรอง นำไปให้ผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรองอีกครั้ง จากนั้นให้ส่งให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบความถูกต้อง/สมบูรณ์ของแบบตรวจสอบ ๒ และรายงานผลในระบบ PARA เป็นระยะ ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ เก็บแบบตรวจสอบ ๒ ใน ส.ป.ก. ๔-๐๖ หรือหากผู้ได้รับการจัดที่ดินชี้แจงแล้วเหตุผลฟังไม่ขึ้น หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมซึ่งเป็นหลักฐานที่มุ่งพิสูจน์การกระทำผิดของเกษตรกรรายนั้น พร้อมบันทึกผลในแบบตรวจสอบ ๒ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรอง แล้วให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบความถูกต้อง/สมบูรณ์ของแบบตรวจสอบ ๒ และรายงานผลในระบบ PARA จากนั้นให้กลุ่มกฎหมายจัดทำบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้กระทำผิดระเบียบกฎหมายของ ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) พิจารณาสั่งให้คืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ต่อไป

เมื่อ คปจ. มีมติสั่งให้เกษตรกรรายใดคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ให้ปิดประกาศมติดังกล่าว ณ ส.ป.ก. จังหวัด ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินตั้งอยู่ พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งการคืนสิทธิ และระยะเวลาให้ผู้ถูกสั่งให้คืนสิทธินั้นได้ทราบระยะเวลาการอุทธรณ์ (ภายใน ๓๐ วัน)

หากถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิได้อุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสุดสิทธิ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมหลักฐาน และความเห็น มติ คปจ. ส่ง ส.ป.ก. ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อ ส.ป.ก. นำเสนอ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) พิจารณา

เมื่อ คปก.วินิจฉัยแล้ว ส.ป.ก. แจ้งไปยัง ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน ๑๕ วันนับแต่มีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของ คปก. ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก.

กรณี คปก.วินิจฉัยยืนตามคำสั่งของ คปจ. ให้มีหนังสือแจ้งระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์ทราบ รวมทั้งแจ้งวิธีการและระยะเวลานำคดีฟ้องต่อศาลปกครอง ระบุระยะเวลาภายใน ๙๐ วัน

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการตามกระบวนการของระเบียบและกฎหมายแล้วเสร็จให้ กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ เก็บแบบตรวจสอบ ๒ ใน ส.ป.ก. ๔-๐๖

การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ถือว่ามีความสำคัญกับงานของ ส.ป.ก. และต้องพร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากสังคมว่า ส.ป.ก.ให้ความสำคัญต่อการดำรงรักษาพื้นที่เกษตรกรรม หรือไม่

๘. ภาคผนวก

๘.๑ แบบตรวจสอบ ๑

๘.๒ แบบตรวจสอบ ๒

๘.๓ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการส่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

๘.๔ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

แบบตรวจสอบการถือครอง กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว

เขียนที่
วันที่ เดือน พ.ศ.

๑. ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.

๑.๑ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน นาย / นาง / นางสาว / อื่นๆ.....
เลขประจำตัวประชาชน อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่
ซอย ถนน ตำบล อำเภอ
จังหวัด

๑.๒ ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน
 ที่ดินของรัฐ แปลงเกษตรกรรม หรือ แปลงชุมชน
แปลงเลขที่ กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.
 ที่ดินเอกชน สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ เลขที่
โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ เลขที่.....
เนื้อที่ ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒. ข้อมูลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของหน่วยงานภายนอก (หากไม่ตรงกันให้ดำเนินการในข้อ ๓)

- ๒.๑ กรณี ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูล ๒ ฐาน
 ข้อมูลการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
แหล่งที่มา ส.ป.ก. หรือ ส.ป.ก.จังหวัด หรือ
 ข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ๒.๒ กรณี ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูล ๓ ฐาน
 ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร
แหล่งที่มา ส.ป.ก. หรือ ส.ป.ก.จังหวัด และ
 ข้อมูลภาษีบำรุงท้องที่ หรือ ข้อมูลกู้ยืมเงินกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร
ระบุ (ชื่อกลุ่ม/สถาบัน).....

๓. การนัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือคู่สมรสมาให้ข้อมูลพร้อมหนังสืออนุญาต

- มา มี ส.ป.ก.๔-๐๑ มาแสดง มา ไม่มี ส.ป.ก. ๔-๐๑ มาแสดง ไม่มา
บันทึกถ้อยคำ พร้อมแนบหลักฐาน
-
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน
(.....)

๔. ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓

- ถ้อยแถลงและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ข้อมูลถูกต้องครบถ้วนตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓
(ให้ผู้ปกครองท้องที่รับรอง และเก็บไว้ใน ส.ป.ก. ๔-๐๖)
- ตรวจสอบไม่ปรากฏข้อมูล ตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓
(ให้เก็บไว้ใน ส.ป.ก. ๔-๐๖ และตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ตามแบบตรวจสอบ ๒)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึก
(.....)

๕. การรับรองผู้ปกครองท้องที่

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผู้ได้รับการอนุญาตยังคงถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงนี้ด้วยตนเอง

ลงชื่อ ผู้ปกครองท้องที่
(.....)

หมายเหตุ : ให้ใช้แบบตรวจสอบ ๑ ชุด ต่อ ๑ แปลงที่ดิน

: เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึกต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น

: ผู้ปกครองท้องที่ประกอบด้วย กำนัน หรือสารวัตรกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ผลการตรวจสอบตามแบบตรวจสอบ ๑ มา ไม่มี ส.ป.ก. ๔-๐๑ มาแสดง ไม่มี

แบบตรวจสอบการถือครอง กรณีพบความผิดปกติการถือครองที่ดิน

๑. ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.

ผู้ได้รับการจัดที่ดิน นาย / นาง / นางสาว / อื่นๆ.....
 ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน
 ที่ดินของรัฐ แปลงเกษตรกรรม หรือ แปลงชุมชน
 แปลงเลขที่กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.
 ที่ดินเอกชน สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ เลขที่.....
 โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ เลขที่.....
 เนื้อที่ ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒. การดำเนินการแจ้งสิทธิ/ข้อเท็จจริง

- ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานนำเสนอ คปจ.สั่งสิ้นสิทธิ
 มาชี้แจงข้อเท็จจริง
 ข้อโต้แย้งฟังขึ้น ข้อโต้แย้งฟังไม่ขึ้น รวบรวมพยานหลักฐานนำเสนอ คปจ.สั่งสิ้นสิทธิ

๓. ความเห็นเจ้าหน้าที่

- ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนมือ
 มีการเปลี่ยนมือ เห็นควรนำเสนอ คปจ.สั่งสิ้นสิทธิ

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่
 (.....)
 วันที่

๔. การรับรองของผู้ปกครองท้องที่

- ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนมือ
 มีการเปลี่ยนมือ

ลงชื่อ ผู้ปกครองท้องที่
 (.....)
 วันที่

หมายเหตุ : ให้ใช้แบบตรวจสอบ ๑ ชุด ต่อ ๑ แปลงที่ดิน
 : เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึกต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น
 : ผู้ปกครองท้องที่ประกอบด้วย กำนัน หรือสารวัตรกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 : การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แนบพยานหลักฐานประกอบ

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิ
การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่
กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๕๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การลักลอบขุดดิน และการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗
๒. หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๐๖๓ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗
๓. คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ สั่ง ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กรณีตรวจสอบพบว่าเกษตรกรปฏิบัติผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ กรณีบุคคลภายนอกกระทำความผิดกฎหมาย ส.ป.ก. และกรณีผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก. โดยมิได้รับอนุญาตอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ เพื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก. ขอเรียนเพิ่มเติมว่า กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก. ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ ประกอบด้วย ส่วนการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีและเรียกร้องค่าเสียหายนั้น ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด ทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๐๔

(นายวิระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๗

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
เขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๒ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๕๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบหนังสือแจ้งเตือนให้ทำการ หรือละเว้น และแจ้งสิทธิโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน (ส.ป.ก.๔-๑๓๔)
 ๒. แบบหนังสือแจ้งสิทธิโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน (ส.ป.ก.๔-๑๓๕)
 ๓. แบบหนังสือขอให้ออกจากที่ดินของ ส.ป.ก. พร้อมรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง (ส.ป.ก.๔-๑๓๖)

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนด
แนวทางการดำเนินงาน กรณีตรวจสอบพบว่าเกษตรกรปฏิบัติผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ (ระเบียบ
เข้าทำประโยชน์) และกรณีบุคคลภายนอกกระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก. พร้อมส่งแบบหนังสือที่ใช้ประกอบ
ในการปฏิบัติงาน เพื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก.จังหวัดหลายจังหวัด ยังเข้าใจไม่ถูกต้องตรงกันในการดำเนินงานดังกล่าว ส.ป.ก. จึงขอ
ซักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๑. กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘
 - ๑.๑ เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น
ที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)
 - ๑.๒ เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
หรือกระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และพบตัวเกษตรกร

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘ โดยต้องแจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและให้เกษตรกรมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ทราบ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

กรณีใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ตาม ๑.๑ ภายหลังการแจ้งเตือน หากเกษตรกรขอเจรจาแก้ไขปัญหาโดยขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ที่ดินจากการประกอบเกษตรกรรมไปเป็นกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขฐานข้อมูลที่ดินให้เป็นปัจจุบัน แต่หากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวตามข้อ ๑.๑ ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก.จะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน และเกษตรกรตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ไม่ปฏิบัติตามคำเตือนตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) สั่งให้สิ้นสิทธิตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑

๒. กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

๒.๑ ปราบกฏหลักฐานชัดเจนว่าเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปขายให้แก่ผู้อื่น เช่น ปราบกฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

๒.๒ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ (๑) - (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และหาตัวไม่พบ

๒.๓ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑ (๓)

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งสิทธิ (ไม่ใช่กรณีแจ้งเตือน) แจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ทราบ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามแบบ ส.ป.ก.๔-๑๓๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) แล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐาน เสนอ คปจ. สั่งให้สิ้นสิทธิตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑

อนึ่ง กรณีหาตัวไม่พบตามข้อ ๒.๒ ต้องได้กระทำการใดๆ ให้เห็นว่าได้พยายามในการหาตัวแล้ว เช่น ส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่แจ้ง บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด เป็นต้น

๓. กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลภายนอกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งให้บุคคลนั้นและบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๖ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๔. กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดิน หรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก.โดยมิได้รับอนุญาตอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ ซึ่ง ส.ป.ก.ได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติไว้ ตามหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว๗๘๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ นั้น ขอชักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๔.๑ กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดิน ได้ขุดตักหน้าดินของ ส.ป.ก.หรือมีส่วนร่วมใช้ หรือเป็นผู้สนับสนุน นอกจาก ส.ป.ก.จังหวัด จะพิจารณาดำเนินการตามระเบียบเข้าทำประโยชน์แล้ว หากเห็นควรดำเนินคดีอาญาด้วยให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริง บันทึกปากคำพยานไว้เป็นหลักฐาน พร้อมถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุประกอบทุกราย แล้วรายงานให้ ส.ป.ก.ทราบโดยด่วน

(๒) ขอให้ ส.ป.ก.ดำเนินการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีและเรียกร้องค่าเสียหาย

(๓) ในการเรียกร้องค่าเสียหาย ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบและประเมินค่าเสียหายในรูปของคณะกรรมการและจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดี

(๔) กรณีพบเห็นขณะกระทำผิด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งความต่อพนักงานตำรวจเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดกรณีความผิดซึ่งหน้า

๔.๒ กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระทำความผิด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตาม (๑) - (๔) ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด ทราบและถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิระชัย นาควิบูลย์วงศ์)
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๐๔

ตัวอย่างกรณีต้องมีหนังสือเตือน (ที่ดินเกษตรกรรม)

ที่.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอเตือนให้ดำเนินการและแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิ

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่/ระวาง แปลงเลขที่..... เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตฯ (ส.ป.ก. ๔-๐๑) สารบัญญัติทะเบียนเลขที่.....เล่มที่.....หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....(ส.ป.ก.....) ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของท่าน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของท่าน ทั้งเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิให้ท่านทราบ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบปรากฏว่าท่าน.....(๑).....ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๒).....โดยมีพยานหลักฐานคือ(๓)

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อ ๘ แห่งระเบียบดังกล่าว จึงขอให้ท่านดำเนินการ.....(๔).....ภายใน.....(๕).....วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือเตือนนี้ แต่หากท่านไม่ดำเนินการภายในกำหนด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....จะนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....เพื่อพิจารณามีมติให้ท่านสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๘ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบดังกล่าว

๒. ท่านสามารถจัดทำคำชี้แจงและข้อโต้แย้งข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าว พร้อมทั้งพยานหลักฐานสนับสนุนคำชี้แจงและข้อโต้แย้งเพื่อยื่นต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ได้ ภายใน.....(๖) วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

๓. ท่านมีสิทธิแต่งตั้งผู้ทำการแทนโดยทำเป็นหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วกระทำการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถนำนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร/โทรสาร.....

คำอธิบายการกรอกแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๔

๑. ระบุการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเกษตรกรตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ซึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๗ ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
๒. ระบุข้อที่ถือว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืน ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องถูกสั่งให้สิ้นสิทธิตามข้อ ๘ และข้อ ๑๑ เช่นมีข้อเท็จจริงปรากฏว่าเอาที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
๓. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนว่ามีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุรายละเอียดพอสมควรที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจ เช่น สัญญาเช่าที่ดิน บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ บันทึกถ้อยคำเกษตรกรแปลงข้างเคียง ภาพถ่ายแปลงที่ดิน
๔. ระบุให้ชัดเจนว่าให้ละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิม
๕. ระบุระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้นๆ เพื่อการดำเนินการแก้ไข เช่น ให้กลับเข้าทำประโยชน์ภายใน วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้รื้อถอนอาคารให้แล้วเสร็จภายใน วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อ คปจ. ภายใน ... วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง
๖. ระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้น ตามมาตรา ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

ตัวอย่างกรณีไม่ต้องเตือน (ที่ดินเกษตรกรรม)

ที่.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิ

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่/ระวางแปลงเลขที่..... เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตฯ (ส.ป.ก.๔-๐๑) สารบัญชีเบี่ยนเล่มที่หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....(ส.ป.ก.....) ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของท่าน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของท่าน และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจึงขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิให้ทราบ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบปรากฏว่า

○ ท่าน.....(๑).....ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๓).....

○ ท่าน..... (๒).....อันเป็นการขาดคุณสมบัติซึ่งจะสิ้นสิทธิตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ..... (๓).....

โดยมีพยานหลักฐานคือ.....(๔)

ดังนั้น ส.ป.ก.....จึงต้องนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....เพื่อพิจารณาสั่งให้ท่านสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๕)

○ ข้อ ๘ วรรคสอง

○ ข้อ ๑๑

๒. ท่านสามารถจัดทำคำชี้แจงและข้อโต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าว พร้อมพยานหลักฐาน สนับสนุนคำชี้แจงและข้อโต้แย้งเพื่อยื่นต่อ ส.ป.ก.....ได้ ภายใน.....(๖)..... วัน นับจากวันที่ ได้รับหนังสือฉบับนี้

๓. ท่านมีสิทธิแต่งตั้งผู้ทำการแทนโดยทำเป็นหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วกระทำการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถนำทนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร/โทรสาร.....

คำอธิบายการกรอกข้อมูลแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๕

๑. ระบุการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ โดยโอนการทำประโยชน์ไปยังบุคคลอื่นแล้ว ไม่ว่าจะหาตัวพบหรือไม่ก็ตาม หรือฝ่าฝืนการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๗ ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์กำหนด และไม่สามารถหาตัวได้พบ (ต้องกระทำให้เห็นว่าได้พยายามแล้วและไม่สามารถหาตัวได้พบ) หรือ

๒. ขาดคุณสมบัติในข้อ ๑๑(๓) การมีสัญชาติไทย หรือการเป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เพียงพอแก่การครองชีพอยู่แล้ว ตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๓๕

๓. ให้ระบุข้อที่ถือว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำตามที่ข้อ ๗ กำหนดเป็นการฝ่าฝืนหรือเป็นการขาดคุณสมบัติตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกร (ข้อ ๑๑(๓) ก.หรือ ข.หรือ ค.) ของระเบียบว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์

๔. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนการกระทำอันเป็นเหตุที่จะสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุรายละเอียดพอสมควรที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจ เช่น สัญญาซื้อขายที่ดิน บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ บันทึกถ้อยคำเกษตรกรแปลงข้างเคียง หลักฐานทางราชการ

๕. กรณีฝ่าฝืนข้อปฏิบัติตามข้อ ๗ ให้อ้างข้อ ๘ พรรคสอง ส่วนกรณีขาดคุณสมบัติ ให้อ้างเฉพาะข้อ ๑๑)

๖. ระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้นตามมาตรา ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

ที่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอให้ออกจากที่ดิน ส.ป.ก พร้อมรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง

เรียน

ด้วย มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ ตำบล..... อำเภอ

จังหวัดประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ตอนที่ลงวันที่

เดือน พ.ศ.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ส.ป.ก.ได้จัดที่ดินและออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม (ส.ป.ก.๔-๐๑) กลุ่มที่/ระวาง.....แปลงเลขที่เนื้อที่.....ไร่

ให้แก่ นาย/นาง.....แล้ว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด..... (ส.ป.ก.)ได้ตรวจสอบ

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ท่านได้เข้ายึดถือครอบครอง และใช้ประโยชน์ที่ดิน

ส.ป.ก.๔-๐๑ กลุ่มที่/ระวาง.....แปลงเลขที่เนื้อที่.....ไร่

ที่ ส.ป.ก.ได้จัดให้แก่ นาย/นาง.....เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และตามมาตรา ๓๗

แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ห้ามมิให้ยกอายุความครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้

กับ ส.ป.ก. ในเรื่องที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ การยึดถือครอบครองที่ดินดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมาย

ดังนั้น จึงขอให้ท่านพร้อมบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง (ถ้ามี) ภายใน วัน

นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้ หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวท่านยังไม่ดำเนินการประการใด ส.ป.ก. มีความจำเป็นต้อง

ดำเนินการตามกฎหมายกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร.

โทรสาร

ขอให้ออกจากที่ดิน

๒๕ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับผู้กระทำผิดกรณีลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด **พ.ศ. กิรินทร์**

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนบจำนวน ๑ ชุด

ด้วย ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นจำนวนมาก ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการหลายจังหวัดทั่วประเทศ โดยผู้กระทำความผิดมีทั้งที่เป็นเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกินและบุคคลภายนอกซึ่งอาศัยโอกาสหรือช่องทางที่มีชอบด้วยกฎหมาย เช่น เข้ามาลักลอบขุดดิน ซื้อขายหน้าดิน หรือซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจากเกษตรกร ซึ่งปกติมักกระทำในพื้นที่ห่างไกล ยากแก่การตรวจสอบหรือไม่สามารถพบเห็นได้โดยง่าย ตลอดถึงการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ในการแจ้งเบาะแส หรือชี้ตัวผู้กระทำความผิด จึงทำให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการเชิงรุก เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวขึ้นซ้ำอีก และเพื่อเป็นการชักจูงให้เกิดความเข้าใจทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) และประชาชนทั่วไป ในการใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมิให้ถูกทำลายจนเสื่อมสภาพไปและไม่สามารถใช้ประกอบเกษตรกรรมได้ ทั้งเป็นการสร้างมาตรการเพื่อให้สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และดำเนินการทางปกครองเพื่อให้เกิดความยำเกรงและไม่กระทำความผิดอีกต่อไป โดย ส.ป.ก. เห็นควรกำหนดให้ ส.ป.ก.จังหวัด ถือปฏิบัติเป็นสองขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ มาตรการก่อนการกระทำความผิด

ข้อ ๑. นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อกำหนดมาตรการป้องปรามโดยกำหนดสภาพบังคับอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนโดยให้นำระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๙ และหมวด ๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ มาใช้บังคับอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๒. กำหนดมาตรการให้ปรากฏชัดเกี่ยวกับโทษและความรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และมาตรการบังคับทางปกครองแก่ผู้กระทำความผิดโดยแยกเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินและบุคคลภายนอกให้ชัดเจน ดังนี้

๒.๑ กรณีผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน

(๑) กำหนดความรับผิดชอบทางแพ่ง เช่น การเรียกค่าเสียหายโดยฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) กำหนดความรับผิดชอบในทางอาญา เช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์ รับของโจร หรือบุกรุก แล้วแต่กรณี

(๓) กำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง เช่น การมีหนังสือแจ้งเตือนให้ละเว้นหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด สั่งให้สันนิษฐานกรณีเป็นผู้ที่ได้รับจัดการที่ดินให้ทำกิน ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบ คปก.ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๙ และหมวด ๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒

๒.๒ กรณีบุคคลภายนอก

กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา ตามข้อ ๒.๑ (๑) และ (๒)

ข้อ ๓. ดำเนินการจัดทำประกาศแจ้งเตือนไว้บนที่ดินซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยติดตั้งให้พบเห็นได้โดยง่ายและจำนวนที่เพียงพอ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการกำนันในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันด้วย โดยกำหนดให้ประกาศแจ้งเตือนดังกล่าวอย่างน้อยต้องแสดงข้อความดังที่ปรากฏในตัวอย่างป้ายประกาศแจ้งเตือน (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

ขั้นตอนที่ ๒ มาตรการภายหลังเกิดการกระทำความผิด

ในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัดเร่งดำเนินการให้เกิดผลทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยแยกผู้กระทำความผิดเป็น ๒ ประเภท ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. กรณีผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ ๑ ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ แล้วแต่กรณี โดยให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนสอบสวน และมอบหมายให้ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายหรือนิติกร เป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐาน สรุปลำนวนเพื่อมอบสำนวนคดีให้แก่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ประสานงานคดีกับพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนแล้วแต่กรณี เพื่อให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ภายในกำหนดอายุความ

(๒) ในกรณีที่เกิดความเสียหายอันจะต้องเรียกrogateค่าสินไหมทดแทนราคาทรัพย์สิน หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อตรวจสอบและประเมินค่าเสียหายกรณีลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒. กรณีผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการจัดที่ดินทำกินหรือเป็นบุคคลภายนอก ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑

ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งปวงให้ ส.ป.ก.จังหวัดยึดถือแนวทางปฏิบัติตามหนังสือ ส.ป.ก. ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๙๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖, ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๒๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖, ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๙๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยเคร่งครัดด้วย

ข้อ ๓. ติดตาม และรายงานผลการดำเนินการทุกขั้นตอนจนกว่าคดีจะเสร็จเด็ดขาด และ ส.ป.ก. ได้รับชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายอื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิมจนครบจำนวนหรือตามคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๖๗๖

ตัวอย่าง

ประกาศ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เรื่อง ห้ามซื้อขาย บุกรุก ขุดตัดดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ด้วย พื้นที่ดิน.... (ตำบล อำเภอ เนื้อที่ x-x-xx ไร่)....ซึ่งตั้งอยู่บริเวณนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ห้ามมิให้ทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือยกให้ และห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑. บุกรุก หรือเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๒. แผ้วถาง ตัดต้นไม้ หรือเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๓. ขุดตัด ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๔. ซื้อขาย หรือรับซื้อดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อนึ่ง หากผู้กระทำความผิด ร่วมกระทำความผิด หรือสมรู้ร่วมคิดเป็นเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกิน จะถูกสั่งให้สิ้นสิทธิและเพิกถอน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๕๗

ลงชื่อ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำเนาสู่อธิบดี

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๕๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุดดินของ ส.ป.ก.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๑ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๒๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ กรณีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ที่สูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิดคดี แต่เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมาย ในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. ที่จะมีหน้าที่แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทราบ ทำให้ ส.ป.ก. ในฐานะผู้เสียหายไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในศาลชั้นต้น หรือชั้นอุทธรณ์ได้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ส.ป.ก. จึงมีหนังสือเวียนแจ้งให้ ส.ป.ก. จังหวัด บรรสานงานกับพนักงานอัยการ เพื่อขอให้แยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหาก จากคดีอาญา ความละเอียดถี่ถ้วนแล้ว นั้น

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา เป็นการดำเนินคดีแพ่ง ที่สามารถฟ้องบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีมูลฐานความรับผิดชอบจากการกระทำความผิดทางอาญา ดังนั้น อำนาจในการเรียกทรัพย์สินหรือราคาค่าเสียหายของพนักงานอัยการ กรณีการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุดดินของ ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ พนักงานอัยการ จึงมีอำนาจเรียกได้เฉพาะ ค่าเสียหายโดยตรงจากการขุดดินเท่านั้น ค่าเสียหายในส่วนอื่นๆ เช่น ค่าจ้างไถกลับเพื่อปรับสภาพดิน ค่าขนส่ง รวมทั้งดอกเบี้ยของราคาทรัพย์สินที่สูญหายไปจากการกระทำความผิดของจำเลย พนักงานอัยการไม่มีอำนาจ เรียกได้ เนื่องจากมิใช่ทรัพย์สินหรือราคา ส.ป.ก. สูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิด (ฎ.๘๓๙๒/๒๕๕๔, ฎ.๑๘๗๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)) ดังนั้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และบรรเทา ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตลอดจนเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส.ป.ก. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ จึงมีความจำเป็นต้องแยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหากจากคดีอาญา และเห็นสมควรมีการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา ดังนี้

๑. เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ในการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งต่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบว่าประสังค์จยส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหาย ในทางแพ่งโดยตรง

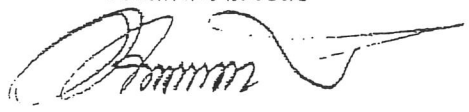
๒. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อขอให้แยกฟ้องในสวนความรับผิดชอบ ทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหากจากคดีอาญาเพื่อลดปัญหาการฟ้องซ้อนหรือการขอให้พนักงานอัยการ เรียกทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ดังกล่าว

๓. ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา ก่อนที่ ส.ป.ก.จังหวัด จะได้ประสานให้ แยกฟ้องคดีแพ่งต่างหาก และพนักงานอัยการได้เรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินที่สูญเสียนองจากการกระทำผิดแทน ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ แล้ว ความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำผิดของจำเลย ซึ่งพนักงานอัยการไม่สามารถ เรียกได้ตาม มาตรา ๔๓ ดังกล่าว เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพดิน ค่าขนส่ง รวมทั้งดอกเบี้ยของราคาทรัพย์สิน ที่สูญเสียนอง ส.ป.ก. ยังคงได้รับความเสียหาย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ จึงขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายในส่วนที่พนักงานอัยการไม่สามารถเรียกได้ ตามมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาของ ส.ป.ก. ทุกคดี จึงขอให้จังหวัด กำชับให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำกับ ดูแลและติดตามเจ้าหน้าที่ให้แจ้งผลการดำเนินคดีให้ ส.ป.ก. ทราบเป็นระยะๆ อันเป็นการป้องกันความเสียหาย ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ขอให้แจ้งเหตุผลข้อขัดข้องว่า เพราะเหตุใด จึงไม่สามารถ ดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหในเรื่องดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางดังกล่าว ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรพจน์ มณีอม)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย
โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๕๑ ๖๖๗๖

๐/เวียน.แนวทางปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก./ผู้ว่า

๑๘ พ.ย. ๒๕๕๖

ร.ล.วรา รวง/พิมพ์/ทาน.....

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๒๕๕๕

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๑ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ กรณีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย แล้วเกิดปัญหาสำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดพิจารณารหรือหมายนัดฟังคำพิพากษา หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องประสานงานกับพนักงานอัยการที่รับผิดชอบในคดีดำเนินคดีในส่วนแพ่งแทนเป็นรายคดีไปพร้อมแจ้งความประสงค์ให้ดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายกับผู้กระทำความผิดด้วยทุกคดี นั้น

เนื่องจากมีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) บางจังหวัดมิได้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึงอย่างเคร่งครัดเป็นเหตุให้เกิดปัญหากรณีเมื่อพนักงานอัยการมิได้แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทราบภายในระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์ได้ และเกิดความเสียหายกับ ส.ป.ก. ขึ้นอีก ดังนั้น จึงขอให้จังหวัดแจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัด ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคดีอาญา โดยให้ประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อขอให้แยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างจากคดีอาญาทุกคดีระดยเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ ส.ป.ก.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพงษ์ อิ่มทรง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร.๐-๒๒๘๑-๖๖๗๖

โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๖๘๐๔

Food&C ไม้ฝน พิมพ์/ทานร่าง.....

รักษาการแทนผู้อำนวยการกลุ่มคดี

คำขอ

ที่ กษ ๑๒๐๔/วอ ๗๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๐ จังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/๑๑๗๒ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ด้วย ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย สำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้ง หมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษา หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาศาลให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ทราบภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็น หรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้

ส.ป.ก. ขอเรียนว่า ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อขอให้ แจ้งหมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาลหรือแจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบ ปรากฏว่า สำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งให้ทราบว่า พนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงไม่ อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีการในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ มาใช้ในกรณีนี้ตามพระราชบัญญัติองค์การอัยการและ พนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ และในการแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหาย ในคดีอาญาทราบนั้น พนักงานอัยการในทุก ๆ คดีไม่มีการแจ้งในลักษณะดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา หาก ส.ป.ก. ประสงค์จะทราบกำหนดวันนัดพิจารณาหรือวันนัดฟังคำพิพากษาคดีใด ขอให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบหรือดำเนินการเพื่อขอให้พนักงานอัยการที่รับผิดชอบในคดี ดำเนินการในส่วนแพ่งแทนเป็นรายคดีไป (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) ดังนั้น ในการดำเนินคดีแพ่ง เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของ ส.ป.ก. เห็นควรให้จังหวัดแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) กำชับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ให้ประสานงานกับพนักงานอัยการ พร้อมแจ้งความประสงค์ให้ดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหาย กับผู้กระทำความผิดด้วยทุกคดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสัมพันธ์ อินทร์ทอง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร.๐-๒๖๘๑-๖๖๗๐

โทรสาร ๐-๒๖๘๑-๒๙๐๔

ที่ อล ๐๐๐๗(ปพ)/ 1172

สำนักงานอัยการสูงสุด

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

9940
วันที่ 10 ก.พ. 2555
เวลา 11.11 น. P

รชก. ตมปองฯ
เลขที่ 289
วันที่ 10 ก.พ. 55
เวลา

เลขที่ 865
วันที่ 9 ก.พ. ๒๕๕๕
เวลา 16.10

สำนักกฎหมาย
เลขที่ 507
วันที่ 9 ก.พ. 55
เวลา

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ในการแจ้งผลคดี

เรียน เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าในการดำเนินคดีต่างๆ ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะผู้ความหรือพนักงานอัยการที่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน ส.ป.ก. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากพนักงานอัยการในการแจ้งหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาล หรือแจ้งผลคำพิพากษาให้ทราบภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายมาโดยตลอด แต่เนื่องจากได้เกิดปัญหาในบางคดีที่สำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดพิจารณาคดีหรือหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาล หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาตามแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด จึงขอความร่วมมือจากสำนักงานอัยการสูงสุด ในกรณีดังกล่าว หากศาลได้มีหมายแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาคดีหรือหมายนัดฟังคำพิพากษามาถึงสำนักงานอัยการ ขอให้แจ้งให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลา เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติของกระทรวงการคลังต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

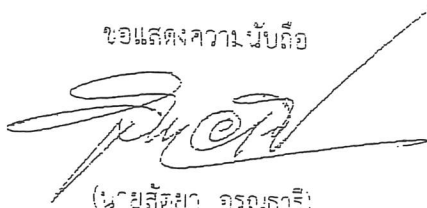
สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวคือ ในคดีอาญา พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการลงโทษในทางอาญา สำหรับในส่วนแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ กำหนดให้พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย และตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์สินหรือราคาให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา ดังนั้น พนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ มาใช้. ในกรณีนี้ได้ การอุทธรณ์หรือฎีกาในส่วนของคำขอให้จำเลยคืนหรือชำระค่าทรัพย์สินแก่ผู้เสียหาย จึงต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับคดีอาญาโดยทั่วไป

/ส่วนกรณี...

ส่วนกรณีที ส.บ.ก. ขอความอนุเคราะห์ให้แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษา ให้ทราบภายในกำหนดเวลา นั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติให้พนักงาน อัยการมีหน้าที่แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทราบ การดำเนินการ คดีอาญาของพนักงานอัยการในทุกๆ คดี จึงไม่มีการแจ้งในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น หาก ส.บ.ก. ประสงค์ที่จะ ทราบกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาในคดีใด ขอให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบ หรือดำเนินการเพื่อขอให้พนักงานอัยการดำเนินการในส่วนแห่งนั้นเป็นรายคดีไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

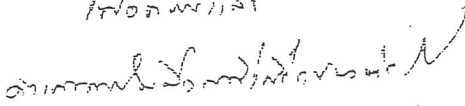

(นายสัตยา อรุณธารี)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

เรียน ผอ.ปคต.

เรื่อง ๑๓๖๓/๒๕๖๑

๑๖ กพ ๖๑

(นางพัชรีรัตน์ มณีวงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักจัดการหนังสือและสารบรรณคดี
รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๑๕ กพ ๖๑

(นายสมบ่ง อิมศิริทอง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิบัติคดีแพ่งและอาญา

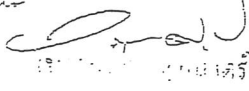
สำนักงานวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๒ ๑๔๐๐

โทร ๐ ๒๑๔๓ ๘๔๘๙

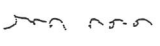
๑๕ กพ ๖๑

โดยแจ้งคดี เพื่อสืบคดี
๑๕ กพ ๖๑ ๑๕ กพ ๖๑ ๑๕ กพ ๖๑ ๑๕ กพ ๖๑

๑๕ กพ ๖๑

การใช้ประโยชน์ของเอกสารคดี

ที่ กษ ๑๒๐๘ (๑) ๒๒ ๓๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด เพชรบูรณ์

ด้วยปรากฏว่าในการตรวจสอบค่าเสียหายสภาพพื้นที่ เพื่อเรียกอัตราแพงในคดีลักลอบขุดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา มีกรณีที่ยังคิดคำนวณราคาค่าเสียหายไม่ครอบคลุมกับความเสียหายขอสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ด.) ที่มีตามความเป็นจริง ดังนั้น ส.ป.ด. จึงขอชักชวนแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบความเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

๑. เมื่อพบการกระทำความผิด ขอให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินค่าเสียหาย โดยคณะกรรมการดังกล่าวขอให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ให้ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๒. ในการคำนวณราคาค่าเสียหาย นอกจากคำนวณราคาของดินที่ถูกขุดเป็นฐานแล้ว ขอให้คำนวณค่าฐานรับสภาพที่ดิน อันได้แก่ ค่าจ้างไถกลบและเกลี่ยดิน ค่าขนส่ง หรืออื่นใด ที่เกิดมีหากผู้กระทำ ความผิดไม่สามารถปรับสภาพที่ดินให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายธีระชัย นาคศิริกุลกุล

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รักษาการแทนเลขาธิการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๘๑ ๑๐๗๐

โทรสาร ๐ ๒๑๘๑ ๕๖๐๕

คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ ๕๐๗/๒๕๕๔

เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดีและการดำเนินคดี

ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีคำสั่งที่ ๒๙๔/๒๕๕๒
สั่ง ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดีและการดำเนินคดีไปแล้ว นั้น

เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ส.ป.ก. ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติ
หน้าที่เกี่ยวกับการฟ้องคดีและการดำเนินคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เห็นสมควรปรับปรุงคำสั่ง
มอบอำนาจเกี่ยวกับกรฟ้องคดีและการดำเนินคดีดังกล่าวใหม่-อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗
และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ส.ป.ก. โดย เลขาธิการ ส.ป.ก.
จึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๒๙๔/๒๕๕๒ สั่ง ณ วันที่
๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดีและการดำเนินคดี

๒. มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ส.ป.ก. ในการฟ้องคดี
และการดำเนินคดีทั้งปวงของ ส.ป.ก. ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีล้มละลาย และคดีปกครอง ที่เกิดขึ้นในพื้นที่
จังหวัดได้จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด และให้มีอำนาจในการบังคับคดีได้จนเสร็จการ รวมทั้งให้มีอำนาจจัดทำและ
ลงนามในสัญญาผ่อนชำระหนี้ จัดทำสัญญารับสภาพหนี้ จัดทำสัญญาค้ำประกันมีอำนาจในการดำเนินการ
ตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การร้องทุกข์ การถอนคำร้องทุกข์ ในคดีที่
ส.ป.ก. เป็นโจทก์หรือจำเลย หรือเป็นผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ว่าจะได้ยื่นฟ้องหรือถูกฟ้องในนาม ส.ป.ก.
ในนามเลขาธิการ ส.ป.ก. หรือในนามเลขาธิการ ส.ป.ก. ที่ระบุชื่อมาด้วย โดยอำนาจที่มอบดังกล่าวให้รวมถึง
การมีอำนาจลงนามในหนังสือแต่งตั้งพนักงานอัยการเป็นทนายความว่าต่างหรือแก้ต่างคดีได้ทุกชั้นศาล หรือมี
อำนาจลงนามในหนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะให้พนักงานอัยการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทน
ทั้งในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดและให้มีอำนาจรับเงินคืนจากศาล จ่ายเงินค่าใช้จ่ายหรือ
ค่าฤชาธรรมเนียมศาลรับหรือจ่ายค่าสินไหมทดแทนจากศาลหรือจากหน่วยงานสังกัดกรมบังคับคดี รับเอกสารคืน

จากศาลหรือการแต่งตั้งตัวแทนช่วงให้ดำเนินการในกรณีดังกล่าวได้ รวมทั้งให้มีอำนาจดำเนินการสอบสวน พิจารณาใดๆ ไปในทางจำหน่ายสิทธิของ ส.ป.ก. ได้ เช่น การยอมรับตามที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิ หรือการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือการ ขอให้พิจารณาคดีใหม่ ทั้งนี้ การกระทำที่จะเป็นไปในทางจำหน่ายสิทธิของคู่ความให้หรือรับนโยบายของ ส.ป.ก. ก่อนทุกครั้ง

๓. หากผู้รับมอบอำนาจเห็นสมควรมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ก็ให้มีอำนาจดำเนินการได้โดยให้คำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบและความเหมาะสมตามสภาพ ของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจช่วงนั้นด้วย

๔. เมื่อผู้รับมอบอำนาจได้ดำเนินการเกี่ยวกับคดีตามคำสั่งนี้แล้ว ถ้ามีปัญหาระดับนโยบายให้ หรือรับนโยบายของ ส.ป.ก. ก่อนทุกครั้งและรายงานผลการดำเนินการของคดีให้ ส.ป.ก. ทราบเป็นระยะๆ ด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้
เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วย

การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้เห็นทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย” หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด ๑

การรับมอบที่ดิน

ข้อ ๕ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือกและให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือนหากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดินหรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำชี้แนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้แนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบโดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนัดนำชี้แนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำชี้แนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้อื่นต่อไป

หมวด ๒

การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๗ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เจ้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเจ้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

(๒) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่า และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

(๓) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(๔) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

(๕) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ โรงเรือนที่อยู่อาศัย ทุ่งนา หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

(๖) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(๗) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม

(๘) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

(๙) ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธะกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ ๘ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืน ข้อ ๗ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ออกรับทำประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือ

บางส่วนไปยังบุคคลอื่นหรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ ๙ และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ ๘ การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ (๔) หรือการปลูกสร้างโรงเรือน ที่อยู่อาศัย บึงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ ๙ (๕) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของที่ดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ (๔) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องจ่ายเงินเท่ากับมูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๙ และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะสละสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอมอบอเลิกลีขสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด ๓

การสันติทิตและผลของการสันติทิตการทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันติทิตหรือจะสันติทิตการทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าเช่าชดเชย ไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ก่อนดำเนินการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๓ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

การสันนิษฐานตาม (๑) และ (๒) ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ และการสันนิษฐานย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น สำหรับกรณีตาม (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันนิษฐานและให้มีผลเป็นการสันนิษฐานหลังจากพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ เว้นแต่มีการอุทธรณ์ ให้การสันนิษฐานมีผลเมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขึ้นตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำสั่งการสันนิษฐานให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบภายในสิบห้าวันนับแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบได้ ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ ๑๒ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดสันนิษฐานเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๑๑ ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีค่าเช่าชดเชยหรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือหากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้เห็นทราบว่าเอกสารดังกล่าวเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่

หน้า ๕๑

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๘๗

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ กันยายน ๒๕๓๕

วันที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผย เห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการ ได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔

อุทธรณ์

ข้อ ๑๓ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สิ้นสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่าคำสั่งนั้น ไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้สิ้นสิทธิ อาจอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยขึ้นตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ้งระยะเวลา ให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนด ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด ๕

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ

หน้า ๒๖

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเพื่อแสดงให้ทราบถึง
การได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแบบที่
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดก ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้ โดยมีค่าชดเชยไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

การสิ้นสุดสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์
เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสิ้นสุดสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) นั้น ให้คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิ เว้นแต่ในกรณี
ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรรายใดสิ้นสุดสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจาก
คณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สิ้นสุดสิทธิต่อไป

การสิ้นสุดสิทธิตามวรรคสามให้มีผลตั้งแต่วันที่พ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ ๑๓
แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์สิ้นสุดสิทธิการทำ
ประโยชน์แล้ว ให้การสิ้นสุดสิทธิมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

ในกรณีที่การสิ้นสุดสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) ปรากฏต่อคณะกรรมการ
คณะกรรมการจะมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้นั้นสิ้นสุดสิทธิก็ได้

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสิ้นสุดสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออก
จากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหกได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงาน
การปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่
เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๑๓ ของระเบียบคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

หน้า ๒๕

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สันสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่า
คำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือ วันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐาน
อ้างอิงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้สันสิทธิ”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ชูชีพ หาญสวัสดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(สำเนา)
 ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 ว่าด้วย
 การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
 จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535
 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(1) “หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย” หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กำหนดตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

(1) เพิ่มเติมโดย ข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 “ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 “เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด 1 การรับมอบที่ดิน

ข้อ 5. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือก และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือน หากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ข้อ 6. ในกรณีผู้ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดิน หรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำชี้แนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้แนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบ โดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนัดชี้แนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำชี้แนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น และให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้อื่นต่อไป

หมวด 2 การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ 7. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถ และไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

- (2) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าเชย และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว
- (3) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม
- (4) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ
- (5) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใด ๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับโรงเรียน ที่อยู่อาศัยยุงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรมนั้น
- (6) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบ มิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม
- (7) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม
- (8) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
- (9) ปฏิบัติตามสัญญาคุ้มภัยที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธะกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงินหรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ 8. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนข้อ 7 ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้ดำเนินการตามข้อ 11 ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ออกรายการประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคลอื่น หรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ 7 และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ 11 ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ 9. การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 7(4) หรือการปลูกสร้างโรงเรียน ที่อยู่อาศัย ยุงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ 7(5) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 7(4) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องจ่ายเงินเท่ามูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ 7 และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ 10. กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะสละสิทธิการทำประโยชน์ที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญาเช่า หรือ สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีคำชัดเจน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด 3

การสิ้นสุดและผลของการสิ้นสุดการทำประโยชน์ที่ดิน

(²)ข้อ 11. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดจากทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(2) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีคำชัดเจนไปยังบุคคลอื่น ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(3) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอ

แก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(4) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามค่าเดือนในข้อ 8

การสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (3) และ (4) นั้น ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน-จังหวัดมีมติ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิ เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรายใดสิ้นสุดสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจากคณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สิ้นสุดต่อไป

(²) ความเดิมในข้อ 11 ถูกยกเลิกโดยข้อ 4 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

การลีสสิทธิตามวรรคสามให้มีผลตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ 13 แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์ลีสสิทธิตำทำประโยชน์แล้ว ให้การลีสสิทธิมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีการลีสสิทธิตามวรรคหนึ่ง (3) และ (4) ปราบฎต่อคณะกรรมการคณะกรรมการจะมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้นั้นลีสสิทธิก็ได้

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการลีสสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีการตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหกได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ 12. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดลีสสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ 11 ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีค่าชดเชย หรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้ทราบว่าเป็นเอกสารดังกล่าวเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่วันที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรลีสสิทธิตำทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 4

อุทธรณ์

⁽³⁾ข้อ 13. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้ลีสสิทธิตำทำข้อ 11 เห็นว่าคำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง หรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้ลีสสิทธิ

⁽³⁾ ความเดิมในข้อ 13 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยข้อ 5 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยการให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ 14. ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้สันสิทธิต้องอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ้งระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนด ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด 5

ข้อ 15. ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2535

ลงชื่อ **อำพล เสนาณรงค์**

(นายอำพล เสนาณรงค์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรัตนา มะก้าแดง)

นิติกร 7 ว